

אפלייה ופשעי שנאה כלפי יהודים במדינות החברות באיחוד האירופי

הקשר משפטי

הנחיית האיחוד האירופי בעניין שוויון בתעסוקה (2000/78/EC) והנחיית האיחוד האירופי בעניין אי-אפלייה ממניעים גזעניים (2000/43/EC) הם שני הכלים המשפטיים המרכזיים שבאמצעותם נלחם האיחוד האירופי באפלייה. שתי ההנחיות מספקות הגנה מפני אפלייה ליהודים – בין אם אפלייה על בסיס דת או אמונה (ההנחיה בעניין שוויון בתעסוקה) ובין אם אפלייה כלפי יהודים כקבוצה אתנית (ההנחיה בעניין אי-אפלייה ממניעים גזעניים).

במענה לבקשה שהתקבלה מהנציבות האירופית, פרסמה הסוכנות לזכויות יסוד של האיחוד האירופי (FRA) חוות דעת בנושא מצב השוויון באיחוד האירופי עם חלוף 10 שנים ממועד תחילת יישומן של ההנחיות בעניין שוויון. חוות הדעת של ה-FRA בוחנת את רמת השוויון שהושגה לאור המחקרים המשפטיים, החברתיים והמדעיים הנערכים על ידי ה-FRA. את חוות הדעת ניתן להשיג בכתובת: <http://fra.europa.eu/en/opinion/2013/fra-opinion-situation-equality-european-union-10-years-initial-implementation-equality>

סעיף 1 באמנת זכויות היסוד של האיחוד האירופי קובע שכבוד האדם הוא זכות יסוד שאין להפר אותה. חובה לכבד אותה ולהגן עליה. סעיף 10 מבטיח חופש מחשבה, מצפון ודת, ואילו סעיף 21 עוסק בזכות לאי-אפלייה, לרבות על בסיס דת או אמונה. סעיף 47 מבטיח את הזכות לקבלת סעד משפטי אפקטיבי ואת הזכות למשפט צדק.

הקשר

יהודים ברחבי האיחוד האירופי (EU) ממשיכים להתמודד עם גילויים של עלבונות, אפלייה, הטרדות ואפילו אלימות גופנית, שלמרות המאמצים המתואמים, הן של האיחוד האירופי והן של המדינות החברות באיחוד, אינם מראים כל סימן שהם עומדים להימוג בנבכי העבר. זכויות חשובות רבות זוכות אמנם להגנה משפטית, אולם דעות קדומות רווחות ועתיקות יומין ממשיכות למנוע מיהודים מליהנות מזכויות אלה במציאות.

הסקר המקוון שערכה הסוכנות לזכויות יסוד של האיחוד האירופי (FRA) בנושא אפלייה ופשעי שנאה כלפי יהודים בשמונה מדינות החברות באיחוד חושף חרדה רווחת מגילויי אנטישמיות באינטרנט ומפגיעות על רקע אנטישמי; רמה מעוררת דאגה של אפלייה ממניעים אנטישמיים, במיוחד בתחומי התעסוקה והחינוך; דאגה מהכחשה ומטריוואליזציה של השואה, ומפשעי שנאה. הסקר מבליט גם בעיות קשורות, כגון הימנעות של קורבנות מלדווח על פשעים ממניעים אנטישמיים.

איסוף נתונים והיקף הכיסוי

שלוש עשרה מדינות מבין 28 המדינות החברות באיחוד האירופי אוספות נתונים מנהליים על פשעים ממניעים אנטישמיים, אולם בדרך כלל נתונים אלה אינם בני-השוואה. המוגבלות של הנתונים הנאספים מקשה על קובעי המדיניות למנוע את ביצועם של פשעים אלה ולהגן באופן אפקטיבי על הקורבנות הפוטנציאליים – שכן לשם כך נדרש מידע מפורט יותר בכל הקשור להיקפם ולאופיים של תקיפות על רקע אנטישמי. סקר זה של ה-FRA, שהוא הראשון שאסף נתונים בני-השוואה בנוגע להתנסויות ולתחושות של יהודים בנוגע לאנטישמיות, לפשעים ממניעים של שנאה ולאפלייה במספר מדינות חברות באיחוד האירופי, יתרום לשיפור מצב עניינים זה.

ממצאי המחקר שהוצגו מתייחסים לבלגיה, צרפת, גרמניה, הונגריה, איטליה, לטביה, שוודיה והממלכה המאוחדת, ארצות שבהן מתגוררת על פי ההערכה 90% מהאוכלוסייה היהודית באיחוד האירופי. הסקר נערך באופן מקוון בחודשים ספטמבר ואוקטובר 2012, והשתתפו בו בסביבות 5,900 בני אדם המזהים עצמם כיהודים. המתודולוגיה שנבחרה לצורך עריכת הסקר אפשרה לכל מי שמזהה את עצמו כיהודי ומעוניין בכך לקחת חלק בסקר; עם זאת, הסקר אינו מהווה מדגם הסתברותי אקראי שעומד בקריטריונים הסטטיסטיים מבחינת ייצוגיות.

ממצאים מרכזיים ויעוץ הנסמך על ראיות

ממצאי סקר ה-FRA יסייעו לתמוך במאמצים הנעשים על ידי קובעי מדיניות ובעלי עניין אחרים לבלום גילויים של אפלייה ופשעי שנאה כלפי יהודים ברחבי האיחוד האירופי. לאור זאת, ה-FRA מציעה לאמץ מספר צעדים שתכליתם לתמוך באיחוד האירופי ובקובעי המדיניות ברמה הלאומית בבואם לפתח וליישם אמצעים המיועדים להגן על זכויות היסוד של יהודים.

מאבק באנטישמיות

שני שלישים מהמשיבים לסקר (66%) רואים באנטישמיות בעיה הקיימת בכל המדינות החברות באיחוד האירופי שבהן נערך הסקר. שלושה רבעים מהמשיבים לסקר (76%) ציינו שהאנטישמיות החמירה במהלך חמש השנים האחרונות בארץ שבה הם חיים.

"למרבה הצער, המאבק באנטישמיות הופך להיות יותר ויותר חסר תקווה".

(אשה, בקבוצת הגיל 60-69, הונגריה)

"אני מודאגת היום מהאנטישמיות כפי שלא הייתי לפני 30 שנה. זה משהו שהיה צריך להיעלם ולהפוך לבלתי-קביל מבחינה חברתית – ובמקום זאת הוא מתחזק".

(אשה, בקבוצת הגיל 55-59, הממלכה המאוחדת)

"לפעמים אני נדהם מכך שהילדים שלי, שהם שבדים מזה שלושה דורות, אינם חשים בטוחים".

(גבר, בקבוצת הגיל 50-54, שבדיה)

חשש מליפול קורבן לפשעי שנאה

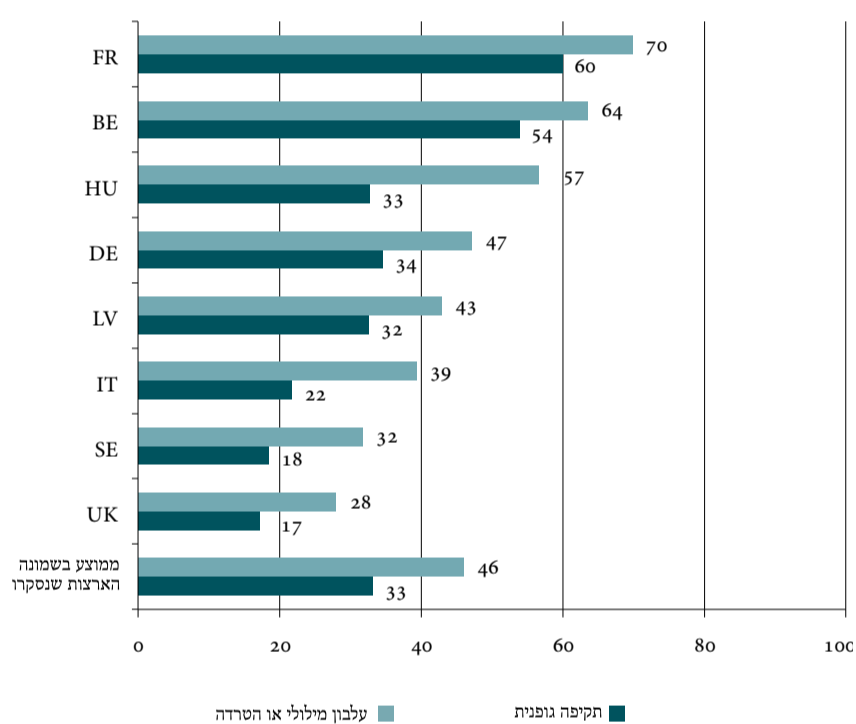
כמעט מחצית מהמשיבים (46%) מודאגים מהאפשרות ליפול קורבן לעלבון מילולי או להטרדה ממניעים אנטישמיים במהלך 12 החודשים הבאים, בעוד שליש מהמשיבים (33%) חוששים מפני תקיפה גופנית במהלך תקופת זמן זו.

המחקר המקיף שנערך בנושא החשש מפשיעה תיעד את ההשלכות השליליות שיש לפחד ולדאגה ליפול קורבן למעשי פשע על חייהם של בני אדם. הפחד מפשיעה יכול לגרום לאנשים להגביל את תנועתם ו/או את פעילויותיהם, וכך לערער את רווחתם.

קרוב לרבע מהמשיבים (23%) ציינו שלפחות מידי פעם הם נמנעים לקחת חלק באירועים יהודיים או לבקר באתרים יהודיים מחשש שלא יחושו בטוחים במקומות אלה, או בדרך אליהם, בגלל יהדותם. למעלה מרבע מכלל המשיבים (27%) נמנעים מלהגיע למקומות מסוימים בסביבתם הקרובה או בשכונת מגוריהם, לפחות מידי פעם, מכיוון שלא יחושו בטוחים שם בתור יהודים.

בעת שהסוכנות לזכויות יסוד של האיחוד האירופי (FRA) אספה את הנתונים עבור סקר זה, אירעו תקריות על רקע אנטישמי בכל המדינות החברות באיחוד האירופי שנסקרו. אירעו מספר תקריות אלימות שכוונו כלפי הקהילה היהודית בהונגריה. בעיר מלמו, בשבדיה, סדרה של התקפות הגיעה לשיאה בפיצוץ שאירע במרכז הקהילתי היהודי. במרץ 2012 זיעזעו את דעת הקהל מעשי הרצח הטרגיים שבוצעו בבית הספר היהודי בעיר טולוז שבצרפת.

תרשים 1: חששות מליפול קורבן לעלבון מילולי או להטרדה או לתקיפה גופנית בשל יהדותי במהלך 12 החודשים הבאים, במדינות החברות באיחוד האירופאי (%)

הערות: N = 5,847
מקור: FRA, 2013

"כל עוד אתה מקפיד על חבישת כיפה, ציון החגים וכו' בדלת אמותיך, נראה שלא קיימת בעיה. אבל ברגע שאנחנו, בדומה לנוצרים או למוסלמים, רוצים גם להקנות חשיבות לאמונה הדתית שלנו ולחיות באופן חופשי לפי מנהגי דתנו, המצב משתנה באופן דרמטי".

(גבר, בקבוצת הגיל 60-69, גרמניה)

"קיימת גזענות כללית, זוהי הבעיה בבלגיה. אנטישמיות היא רק היבט אחד".

(אשה, בקבוצת הגיל 60-69, בלגיה)

"אני חושב שהאנטישמיות באיטליה פוחתת, אם כי בקצב איטי".

(גבר, בקבוצת הגיל 70-79, איטליה)

חוות הדעת של הסוכנות לזכויות יסוד של האיחוד האירופי (FRA)

המדינות החברות באיחוד האירופי נקראות לאסוף באופן שיטתי ואפקטיבי נתונים בנוגע להתקלות של יהודים בפגיעה בזכויות היסוד שלהם בחיי היומיום.

באופן כולל, 75% מהמשיבים רואים באנטישמיות המקוונת בעיה הקיימת בארץ שבה הם חיים. כמעט שלושה רבעים מהמשיבים (73%) אמרו שהאנטישמיות המקוונת התגברה במהלך חמש השנים האחרונות.

"קיימת היום סכנה אמיתית בקשר לאנטישמיות בצרפת. [...] פורומים באינטרנט ותגובות ביוטיוב

מלאים במסרים אנטישמיים ואנטי-ציוניים". (גבר, בקבוצת הגיל 45-49, צרפת)

התברר שהערות אנטישמיות באינטרנט נתפשות כבעיה בעלת חשיבות מרכזית בעיני המשיבים לסקר, כמעט בכל המדינות החברות באיחוד האירופי שנסקרו. ממצאים אלה מעלים שאלות נוספות לגבי הדרך שבה יש להגן באופן אפקטיבי על זכויות היסוד בעולם האינטרנט, תוך כדי התחשבות ראויה בחופש הביטוי. הערות אנטישמיות באינטרנט עשויות להיות אחד הגורמים התורמים לתחרות שות הדאגה והחשש של יהודים מפני הפיכתם לקורבנות של פשעי שנאה.

26% מבין המשיבים לסקר חוו תקרית או תקריות שכללו עלבון מילולי בגלל היותם יהודים במהלך 12 החודשים שקדמו לסקר – 4% מביניהם חוו אלימות גופנית או איומים באלימות.

המשיבים שדיווחו כי חוו סוג כלשהו של אלימות גופנית או איומים ממניעים אנטישמיים נשאלו מספר שאלות בנוגע לתקרית החמורה ביותר, או התקרית שהשפיעה עליהם באופן אישי במידה הרבה ביותר, במהלך חמש השנים שקדמו לסקר. שליש מבין המשיבים שחוו תקיפה גופנית או איומים במהלך חמש השנים האחרונות אמרו שהתקרית האנטישמית החמורה ביותר מבחינתם כללה הן איומים באלימות גופנית והן אלימות גופנית בפועל. עבור 10% מהמשיבים, התקרית החמורה ביותר כללה אלימות גופנית, ועבור 49% מהמשיבים התקרית כללה איומים באלימות גופנית ללא שימוש באלימות גופנית בפועל.

חוות הדעת של הסוכנות לזכויות יסוד של האיחוד האירופי (FRA)

על מנת להבטיח התייחסות שיטתית ומתואמת לנושא של אפליה ופשעי שנאה, על האיחוד האירופי והמדינות החברות באיחוד לוודא שבתוכניות האסטרטגיות הלאומיות ובתוכניות הפעולה במספר תחומים רלבנטיים ישולבו אמצעים למאבק באנטישמיות – לרבות בתוכניות אסטרטגיות ותוכניות פעולה בנושאים של זכויות אדם, שוויון, מניעת פשיעה ומניעת אלימות, וכן גם בתוכניות המיושמות ברמה המקומית.

על המדינות החברות באיחוד האירופי לשקול נקיטת צעדים לחיזוק הבסיס החוקי שלפיו ניתן לחקור ולהביא לדיון מבצעים של פשעי שנאה ופשעים המבוצעים ממניעים אנטישמיים באינטרנט. אמצעים אלה צריכים לכלול אשרור של הפרוטוקול הנוסף של אמנת בודפשט של המועצה האירופית בעניין פשעי מחשב, וכן יישום של סעיף 9 להחלטת המסגרת בעניין גזענות, המחייב את המדינות החברות באיחוד האירופי לקבוע סמכות שיפוטית לדיון במקרים מסוימים של פשעי מחשב. [...]

על המדינות החברות באיחוד האירופי לשקול את הקמתן של יחידות משטרה מיוחדות לצורך ניטור וחקירה של פשעי שנאה באינטרנט, ולהנהיג אמצעים שיעודדו משתמשים לדווח למשטרה על תוכן אנטישמי שבו נתקלו.

האינטרנט מהווה אמצעי תקשורת שחשיבותו גדלה בהתמדה עבור אירופאים רבים, אולם האנונימיות שרשת האינטרנט מאפשרת עלולה להוביל משתמשים מסוימים לפרסם באופן מקוון חומר פוגעני או ללא שיקול דעת. בתמיכת האיחוד האירופי, על המדינות החברות באיחוד לשקול את פיתוחם של כלים וחומרים חינוכיים בכל הקשור להתנהגות נאותה בעת כתיבה לפרסום באינטרנט, ולכלול אותם בתוכניות הלימוד של שפת-האם בבתי הספר.

שליש מהמשיבים לסקר (33%) חוו סוג כלשהו של הטרדה ממניעים אנטישמיים במהלך חמש השנים שקדמו לסקר, ואילו רבע מהמשיבים (26%) נתקלו בהטרדה כזו במהלך 12 החודשים שקדמו לסקר.

לדברי המשיבים לסקר, אפליה על רקע אנטישמי ב-12 החודשים שקדמו לסקר התרחשה במרבית המקרים במקום העבודה (11% מהמשיבים שהיו מועסקים במהלך תקופה זו נתקלו בכך), בעת הגשת מועמדות לעבודה (10% מהמשיבים שהגישו מועמדות לעבודה), או מצד אנשים שעובדים בבית ספר או במסגרת הדרכתית (בתחום זה המשיבים יכלו לציין אירועי אפליה שהופנו כלפיהם אישית או כלפיהם כהורים לילדים – 8% מבין המשיבים הלומדים בבית ספר או במסגרת הדרכתית, או שילדיהם לומדים בבית ספר או במסגרת הדרכתית, חשו שסבלו מאפליה מצד אנשים העובדים בתחום זה).

אפליה על רקע אנטישמי ממשיכה להוות בעיה עבור אחדים מהמשיבים. התנהגות מפלה יכולה לכלול סירוב לתת שירות או הימנעות מכיבוד הצרכים של יהודים במקום העבודה, למשל – אי-מתן אפשרות ליהודי לחגוג חגים דתיים חשובים או לכבד את קדושת בשבת.

“עזבתי את עבודתי באוניברסיטה שבה לימדתי בגלל אנטישמיות מפורשת במקום העבודה, הן מצד עמיתים לעבודה והן מצד סטודנטים. אני עדיין סובל מטראומה כתוצאה מכך ואינני מסוגל לחפש משרה אחרת.” (גבר, בקבוצת הגיל 59-55, הממלכה המאוחדת)

חוות הדעת של הסוכנות לזכויות יסוד של האיחוד האירופי (FRA)

על האיחוד האירופי לנטר את מידת האפקטיביות של הגופים הלאומיים והמנגנוני האחרים האחראים על השיוויון במאמציהם ליידע את האוכלוסייה היהודית בדבר ההגנה מפני אפליה בתחום האחריות של כל אחד מהגופים, ובאופן שעולה בקנה אחד עם הוראות ההנחיה בעניין אי-אפליה גזענית (הנחיה EC/2000/43).

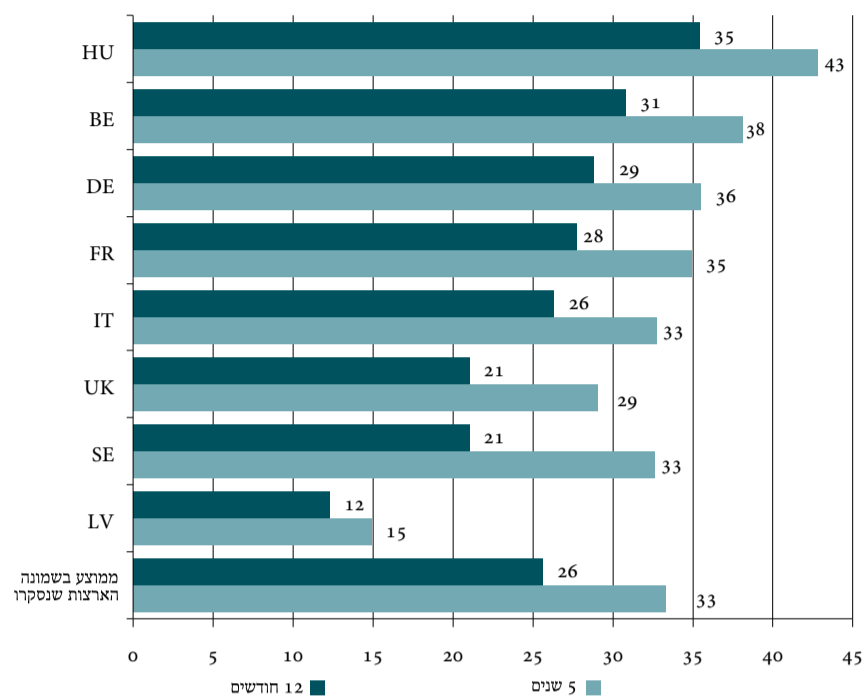
המדינות החברות באיחוד האירופי נקראות לתמוך באיגודים מקצועיים ובהתאגויות עובדים במאמציהם לאמץ מדיניות של מגוון אנושי ואי-אפליה במקומות העבודה. על כללי מדיניות אלה לכלול אמצעים שיתרמו להתחשבות רבה יותר בצרכים של יהודים במקום העבודה – לדוגמה, באמצעות הסדרי יציאה לחופשה גמישים, היכן שהדבר אפשרי.

הכחשת השואה או טריוויאליזציה של השואה

במהלך 12 החודשים האחרונים, למעלה ממחצית מכלל המשיבים לסקר (57%) שמעו או ראו מישהו הטוען שהשואה היא מיתוס או שישנה הגזמה בממדיה.

על פי החלטת המסגרת JHA/2008/913 של האיחוד האירופי בנושא המאבק בצורות ובבטיחות מסוימים של גזענות ושנאת-זרים באמצעות החוק הפלילי, המדינות החברות באיחוד האירופי חייבות לוודא שהסתה לשנאה על בסיס גזע, אמונה דתית או מוצא אתני, וכן הכחשה או טריוויאליזציה של השואה תהייה עבירות בנות-עונשין על פי החוק הפלילי. על אף האמצעים שנקבעו בהחלטת המסגרת, רבים מהמשיבים לסקר באחדות מהמדינות החברות באיחוד האירופי לא היו מודעים לקיומם של חוקים האוסרים על הכחשה או טריוויאליזציה של השואה, או חוקים האוסרים הסתה לאלמות או גילויי שנאה כלפי יהודים.

תרשים 2: התנסות בהטרדה ממניעים אנטישמיים במהלך 12 החודשים ובמהלך חמש השנים שקדמו לסקר, במדינות החברות באיחוד האירופי (%)

הערות: N = 5,847. מקור: FRA, 2013.

מבין חמש צורות ההטרדה שצוינו בסקר, השמעת הערות פוגעניות באופן אישי הייתה הנפוצה ביותר. כמעט אחד מכל חמישה משיבים (18%) נתקל בהערות כאלה שהופנו כלפיו לפחות פעם אחת ב-12 החודשים שקדמו לסקר. שיעורים נמוכים יותר מבין המשיבים התייחסו להערות פוגעניות שפורסמו כלפיהם באינטרנט (10%) וכן להודעות דוא"ל, הודעות טקסט או מכתבים פוגעניים או כאלה הכו"ל לים איומים (7%). משיבים צעירים יותר נפגעו מהערות פוגעניות שפורסמו באינטרנט יותר מבני קבוצות הגיל המבוגרות יותר – 16% מהמשיבים בקבוצת הגיל 16-29 נתקלו בהערות כאלה שהופנו כלפיהם באינטרנט, בהשוואה ל-6% מהמשיבים בני 60 או מבוגרים יותר.

חוות הדעת של הסוכנות לזכויות יסוד של האיחוד האירופי (FRA)

כאשר מתבצעים פשעים ממניעים אנטישמיים, על המדינות החברות באיחוד האירופי לוודא שרשויות אכיפת החוק יתעדו את המניע הזה בצורה נאותה ושהוא יובא בחשבון לאורך כל ההליכים, החל מחקירת המשטרה הראשונית ועד למתן גזר הדין על ידי בית המשפט.

הגברת המודעות לזכויות

כמחצית מבין המשיבים, בערך 53%-43%, תלוי באזור מגוריהם, אינם מודעים לחקיקה המגנה על יהודים מפני אפליה. המשיבים מודעים במידה הרבה ביותר לחקיקה בעניין אי-אפליה בתחום התעסוקה, ובמידה המועטה ביותר להגנה בכל הקשור לטובין ולשירותים, כגון בעת ביקור בחנות, במסעדה, בבר או במועדון לילה.

גם מיטב המאמצים הנעשים על ידי המחוקקים אינם יכולים להשיג את מטרתם אם האנשים הנוגעים בדבר אינם מודעים להגנה שמוענקת להם על פי חוק, או שאינם יודעים כיצד למצוא סיוע ומידע שיאפשרו להם להשמיע את קולם.

חוות הדעת של הסוכנות לזכויות יסוד של האיחוד האירופי (FRA)

על המדינות החברות באיחוד האירופי לקדם שיתוף פעולה בין הגופים האחראים על השוויון לבין ארגוני הקהילה היהודית, על מנת לוודא שיהודים הנחקקים באפליה ידעו מהן זכויותיהם וכיצד למצוא סיוע ומידע העולה העומדים לרשותם.

מידע נוסף:

לעיון בדוח ה-FRA על ממצאי הסקר – אפליה ופשעי זנאה נגד יהודים במדינות החברות באיחוד האירופי: התנסויות ותפישות של אנטישמיות – ראה: <http://fra.europa.eu/en/publication/2013/discrimination-and-hate-crime-against-jews-eu>

עבור כלי הדמיית הנתונים המקוון להצגת הממצאים בנושא אפליה ופשעי זנאה נגד יהודים במדינות החברות באיחוד האירופי, ראה: <http://fra.europa.eu/en/discrimination-hatecrime-jews-survey-results>

לסקירה כללית של פרויקט ה-FRA בנושא אפליה ופשעי זנאה נגד יהודים, ראה: <http://fra.europa.eu/en/project/2012/fra-survey-jewish-peoples-experiences-and-perceptions-antisemitism>

למידע אודות איסוף הנתונים על ידי ה-FRA בנושא תקריות אנטישמיות ופשעי זנאה, ראה:

Antisemitism: Summary overview of the situation in the European Union – 2002–2012 (אנטישמיות: תמצית סקירה כללית של המצב באיחוד האירופי 2002-2012) <http://fra.europa.eu/en/publication/2013/antisemitism-summary-overview-eu-2001-2012>

Fundamental rights: challenges and achievements in 2012 – FRA Annual report – 2012 (זכויות יסוד: אתגרים והישגים בשנת 2012 – דוח שנתי של הסוכנות לזכויות יסוד (FRA)) <http://fra.europa.eu/en/publication/2013/fundamental-rights-challenges-and-achievements-2012>

למידע אודות פעולות ה-FRA בנושא לימוד השואה וחינוך לזכויות אדם, ראה: <http://fra.europa.eu/en/project/2006/holocaust-and-human-rights-education>

חוות הדעת של הסוכנות לזכויות יסוד של האיחוד האירופי (FRA)

על המדינות החברות באיחוד האירופי לבחון את האופן שבו משולב החינוך בנושא השואה בתוכניות הלימודים העוסקות בחינוך לזכויות אדם ובלמודי ההיסטוריה. עליהן גם לאמוד את מידת האפקטיביות של לימודי השואה באמצעות סקירת המיומנויות השונות הנרכשות במסגרת לימודי הליבה, לרבות בתחום החברתי, האזרחי והתרבותי. בנוסף על כך, על המדינות החברות באיחוד האירופי לבדוק כיצד יושמה החלטת המסגרת האירופית בעניין לימודי ליבה לחיים של השכלה (EC/2006/962) הן בבתי הספר והן בלימודי ההוראה ובתוכניות להכשרת מורים.

דיווח על פשעים ממניעים אנטישמיים

כמעט שני שלישים (64%) מבין מי שנתקלו באלימות גופנית או באימים באלימות לא דיווחו על התקרית החמורה ביותר למשטרה או לארגון אחר כלשהו. שלושה רבעים מבין המשיבים (76%) שהתנסו בהטרדה ממניעים אנטישמיים במהלך חמש השנים האחרונות לא דיווחו על התקרית החמורה ביותר. למעלה מארבעה מכל חמישה (82%) מבין המשיבים שאמרו כי חשו באפליה כלפיהם במהלך 12 החודשים שקדמו לסקר בגלל היותם יהודים – לא דיווחו על התקרית החמורה ביותר.

מן הסקר עולה שקורבנות נוטים שלא לדווח למשטרה או לארגון מתמחה אחר על פשעים ממניעים אנטישמיים שבוצעו כלפיהם, אפילו לא על התקריות שלדעתם הן "החמורות ביותר" או שהשפיעו עליהם במידה הרבה ביותר. ממצא זה מוסיף עוד ראיה לכך שהסטטיסטיקה הרשמית של המשטרה או של מערכת המשפט הפלילי מייצגת רק את "קצה הקרחון" של הבעיה, וממעיטה מחומרתו של המצב כפי שהוא בפועל. הממצא עולה בקנה אחד עם ממצאי סקרים אחרים שנערכו על ידי ה-FRA, כגון הסקר בעניין אפליה ופשעי זנאה כלפי לסביות, הומוסקסואלים, בייסקסואלים וטרנסג'נדרים (LGBT) והסקר בעניין מיעוטים ואפליה באיחוד האירופי (EU-MIDIS).

היעדר הדיווח מותיר את הפשעים המבוצעים ממניעים של זנאה סמויים מן העין: מבצעי הפשעים מתחמקים מעונש, בעוד שהקורבנות אינם זוכים לתמיכה ולסיוע המגיעים להם על פי חוקי האיחוד האירופי וחוקי המדינות השונות.

חוות הדעת של הסוכנות לזכויות יסוד של האיחוד האירופי (FRA)

על המדינות החברות באיחוד האירופי להתייחס גם לעניין הדיווח-החסר על פשעי זנאה [...] ניתן לשקול גם להנהיג 'דיווחים מצד שלישי', שבהם ארגונים של החברה האזרחית מדווחים למשטרה, או מסייעים במסירת דיווח למשטרה על תקריות מסוג זה, במטרה לשפר את שיעורי הדיווח בקרב מספר קבוצות אוכלוסייה פגיעות – כפי שהודגש בחוות הדעת של ה-FRA בדוח סקר LGBT EU: סיכום התוצאות (2013).